

§ 119

Delårsrapport Region Norrbotten april 2018

Dnr 1947-2018

Regionstyrelsens förslag till beslut

1. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige godkänna delårsrapport april 2018.
2. Styrmått och mål under perspektivet Medarbetare, kompletteras enligt förslag i ärendet.

Yttrande till beslutsförslaget

Det är positivt att många resultat i verksamheten förbättras och det är glädjande att en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen resulterar i bedömningen att Region Norrbotten har god ekonomisk hushållning.

Det finansiella resultatmålet 2 procent uppnås för perioden och bedöms även uppnås för helår 2018. Även om resultatet för regionens divisioner förbättras så når de inte sina resultatmål vilket är bekymmersamt. Det är viktigt att divisionerna kraftsamlar kring arbetet med åtgärderna i de ekonomiska handlingsplanerna så att de ger ekonomisk effekt. Den fortsatta ökningen av kostnader för inhyrd personal är oroande och kräver särskilda åtgärder.

Sammanfattning

Den samlade bedömningen av de strategiska målen för perioden ger att ett av de tio strategiska målen helt har uppnåtts, sju har delvis uppnåtts medan två inte har nått upp till målsättningen.

Det ekonomiska resultatet per april 2018 är 54 mnkr vilket innebär att resultatmålet 2 procent av skatter och bidrag uppnås för perioden. Periodens nettokostnader har ökat med 3,3 procent jämfört med föregående år samtidigt som skatteintäkter, utjämning och statsbidrag har ökat med 2,6 procent.

Årsprognosen pekar på ett överskott med 282 mnkr, vilket är 20 mnkr sämre än fjolårets resultat som var 302 mkr och innebär att resultatet bli 3,4 procent av skatter och bidrag och således bedöms resultatmålet uppnås även för helår 2018. Däremot har hälso- och sjukvårdsdivisionerna underskott vilket beror på att de ekonomiska handlingsplanerna inte ger tillräcklig effekt under året och effekterna förskjuts framåt i tiden. Svårigheter med kompetensförsörjningen medför fortfarande ökade kostnader för inhyrd personal, både läkare och sjuksköterskor.

Ärendet

Ekonomiskt delårsresultat

Region Norrbotten redovisar ett positivt resultat efter finansnetto för perioden med 54 mnkr, vilket är 36 mnkr sämre än samma period föregående år men 56 mnkr bättre än budget.

Under perioden ökade nettokostnaden med 87 mnkr (3,3 procent) samtidigt som skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ökade med 70 mnkr (2,6 procent).

Regionens divisioner redovisar ett negativt periodresultat med 79 mnkr vilket är 33 mnkr sämre än resultatmålet. Endast divisionerna Länsteknik och Service klarar periodens resultatmål. Regiongemensamma verksamheter redovisar en positiv avvikelse mot periodens resultatmål med 43 mnkr. Finansieringen redovisar också en positiv avvikelse med 45 mnkr för perioden.

Utfallet av divisionernas ekonomiska handlingsplaner är 41 mnkr jämfört med planerade 51 mnkr vilket betyder att 82 procent av handlingsplanerna har gett ekonomisk effekt.

Intäkterna per april är 40 mnkr (10,6 procent) högre jämfört med föregående år och 46 mnkr bättre än budget. Det är intäkter för utskrivningsklara patienter, försäljning av material och tjänster, patientavgifter i Folkandvården samt projektbidrag som har ökat.

Personalkostnaderna har ökat med 31 mnkr (2,2 procent) jämfört med föregående år. Löneavtalsökningen ligger på 26 mnkr och kostnaden för sjuklön är 1 mnkr högre. Kostnaderna för extratid¹ har ökat med 10 mnkr varav övertiden står för merparten av ökningen. Pensionskostnaderna är 28 mnkr högre än föregående år som följd av ökad pensionsskuld.

Kostnader för inhyrd personal uppgår till 105 mnkr vilket är 11 mnkr högre än samma period föregående år. Ökningen av inhyrd personal är i somatisk vården och avser både läkare och övrig vårdpersonal. Även kostnaderna för köpt utomlänsvård ökar och ligger nu på 166 mnkr vilket är en ökning med 10 mnkr. Kostnaderna läkemedel ökar med 16 mnkr.

Ekonomisk årsprognos

Årsprognosen pekar på ett överskott med 282 mnkr, vilket är 90 mnkr bättre än budget. Regiongemensamma verksamheter prognostiserar ett överskott på 65 mnkr. Årsprognosen för finansieringen är 155 mnkr bättre än budget vilket framför allt förklaras av lägre avskrivningar till följd av införande av komponentavskrivning på fastigheter samt icke förbrukade medel från nationella överenskommelser, befolkningsförändringar och reserver.

---

¹ Definition av Extratid = Arbete under jour/beredskap + fyllnadslön (mertid och fyllnadstid) + övertid.

Divisionernas årsprognoser pekar på ett underskott på 294 mnkr, vilket är 130 mnkr sämre än resultatmålet. Resultatavvikelsen beror på att beslutade handlingsplaner inte förväntas ge full effekt samt att kostnader inom andra områden ökar. Framför allt svårigheter med kompetensförsörjningen som medför ökade kostnader för inhyrd personal.

Divisionernas prognosticerade resultat är 10 mnkr bättre än föregående år när hänsyn tas till budgetjusteringar, varav division Närsjukvård prognosticeras förbättra sitt resultat med 20 mnkr och Division Länssjukvård prognosticeras försämra resultatet med 18 mnkr. Division Folktandvård resultat prognosticeras bli 6 mnkr bättre än föregående år. Resultatet för Division Service prognosticeras bli 9 mnkr bättre än 2017 och är 4 mnkr bättre än resultatmålet för 2018. Division Länsteknik prognosticeras uppnå ett resultat som är bättre än resultatmålet men är 7 mnkr sämre än 2017.

Samlad bedömning av måluppfyllelsen avseende fullmäktiges strategiska mål

Bedömningen av måluppfyllelsen av de strategiska målen är en samlad bedömning, vilket innebär att resultatet för enskilda styrmått och kontrollmått inte nödvändigtvis får avgörande genomslag på måluppfyllelsen, utan även andra faktorer påverkar.

God ekonomisk hushållning

Region Norrbotten redovisar ett resultat för både perioden och i årsprognosen som överstiger finansiella målet på 2 procent av skatter, statsbidrag och utjämnning. Den samlade bedömningen av de strategiska målen för perioden ger att ett av de tio strategiska målen helt har uppnåtts, sju har delvis uppnåtts medan två inte har nått upp till målsättningen. En sammanvägning av måluppfyllelsen för regionens finansiella mål och verksamhetsmål resulterar i bedömningen att Region Norrbotten har god ekonomisk hushållning.

Medborgare

Nöjda medborgare

Den samlade bedömningen är att strategiska målet om nöjda medborgare inte är uppnått. Aktiviteter görs för att öka förtroendet för verksamheten och för hållbara livsmiljöer.

Vad gäller förtroende för verksamheten är kunskap viktigt och insatser görs för att öka kunskapen om regionens uppdrag, verksamhet och resultat. Till exempel genomförs en informationskampanj om regionens arbete med att minska beroende av inhyrd personal och vad det innebär. Under 2018 har dialog om strategiarbetet med *Framtidens hälsa och vård 2035* genomförts på olika platser i Norrbotten. För att visa hur de statliga pengarna till regional tillväxt används och kommer medborgare och företag till nytta har en artikelserie som heter *Hit gick pengarna* tagits fram där företagare och projektägare berättar om sina utmaningar och satsningar.

Det finns en god grund för arbetet med hållbara livsmiljöer. Aktiviteter görs som bidrar till att målet kan uppfyllas på längre sikt. Arbetet ställer krav på samarbete med andra aktörer som kommuner, myndigheter, civilsamhället och andra aktörer. Verktyg i det arbetet är gemensamma strategier som Norrbottens kulturplan 2018-2021, länstransportplan, folkhälsostrategi och regional utvecklingsstrategi som nu arbetas fram. Strategierna och planerna utgör grunden för samverkan kring hållbara livsmiljöer då de beskriver mål och prioriteringar.

En god och jämlik hälsa

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Positivt är att flera preventiva insatser har kommit igång bra på flera håll i länet och är ökande. Andelen patienter i riskgrupp psykisk hälsa som fått levnadsfråga har ökat och det finns inte några skillnader mellan andel män och kvinnor. Bland patienter i riskgrupp diabetes, högt blodtryck och/eller övervikt som fått en levnadsfråga ses också en ökning. Däremot finns det skillnader mellan män och kvinnor, män i riskgruppen får i högre utsträckning en dokumenterad riskbedömning. Det är viktigt att undersöka varför det finns könsskillnader i patientgruppen för att säkra lika tillgång till stöd. Patienter får också allt oftare fråga om våld i nära relation i enlighet med uppställda mål. Även här ses en ökning av fråga bland både män och kvinnor. Att allt fler barn och vuxna får frågan om våld i nära relation vilket gör att fler människor kan få möjlighet till stöd och då även minskad risk för ohälsa nu och senare i livet.

Inom området en god och jämlik hälsa pågår omfattande insatser vilket borde ge resultat under året. För att få hälsoutvecklingen att förbättras kommer implementeringen av Norrbottens folkhälsostrategi och dess handlingsplaner att vara viktig. För att uppnå målet om en god och jämlik hälsa krävs insatser från flera håll i samhället där hälso- och sjukvården är en av flera viktiga aktörer. Hälso- och sjukvården har en viktig roll genom att arbeta systematiskt med hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser, på befolkningsnivå liksom i mötet med patienter.

Med tiden behöver fler hälsofrämjande metoder och förebyggande insatser bli en naturlig del av den dagliga verksamheten. Fortfarande befinner sig Region Norrbotten bara i början av ett omställningsarbete mot en mer hälsofrämjande- och sjukdomsförebyggande hälso- och sjukvård. Insatser som kompenserar för ojämna förutsättningar behöver också utvecklas och användas mer, för att uppnå en god och jämlik hälsa i länet. Här har hälso- och sjukvården en viktig roll för att jämna ut skillnader i hälsan då vi möter människor med olika bakgrund och förutsättningar.

Verksamhet

Effektiv verksamhet med god kvalitet

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått.

Resultaten för de mått som kopplats till målet visar att utvecklingen går åt rätt håll.

Inom den palliativa vården har andelen patienter med dokumentation av behandlingsstrategi och sökord i journalen fortsatt att öka men en del återstår till målnivån. Andelen patienter med tyngre psykisk ohälsa som fått fråga om levnadsvanor är högre än motsvarande period föregående år och kan förväntas nå målet under året. Antalet ärenden till patientnämnden inom området kommunikation är oförändrat och når inte målet om en minskning. Tillgängligheten till regionens hälso- och sjukvård har förbättrats jämfört med föregående år men målen för läkarbesök samt åtgärd inom den specialiserade vården inom 90 dagar nås inte. Ledtiderna för standardiserade vårdförlopp inom cancervården är på samma nivå som vid utgången av 2017 då målet överskreds, men når inte den högre målnivån för 2018.

Antalet invånare som loggat in på e-tjänsterna på 1177 fortsätter öka och tjänsterna utvidgas, dock kvarstår en del till målet om att 50 procent av befolkningen ska ha använt e-tjänsterna. Målet för andelen läkemedelsberättelser till patienter 75 år eller äldre uppnås ännu inte.

Helhetsperspektiv med personen i centrum

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Antalet samordade individuella planer har ökat betydligt jämfört med samma period 2017 och målet bör uppnås under året. Andelen samordnade individuella planer där den enskilde deltagit i framtagandet har ökat kraftigt och målet för 2018 uppfylls nu. Målnivåerna för oplanerade återinskrivningar och utskrivningsklara patienter uppnås inte. Inom detta område pågår dock omfattande förbättringsåtgärder vilket bör ge resultat under året.

Kunskap och förnyelse

Konkurrenskraftig region

Den samlade bedömningen är att målet om en konkurrenskraftig region till viss del har uppfyllts. Aktiviteter planeras och genomförs i linje med framgångsfaktorerna som är målanpassade åtgärder och ett tydligt regionalt företärdarskap. Satsningar görs för att skapa utveckling inom områdena kultur, näringsliv och samhällsplanering. Utvecklingsmedel fördelas enligt prioriteringar i regionala planer och strategier. Andelen utbetalda medel till projekt och företagsstöd inom ramen för länsanslaget (1:1) är lägre perioden januari till april i år jämfört med förra året. Det förklaras med att beslutade projekt och stöd inte rekviderats i samma utsträckning som förra året. Regionen jobbar aktivt med att synliggöra våra särskilda förutsättningar och behov för en hållbar utveckling.

Regionen har haft det regionala utvecklingsuppdraget under ett drygt år. Samverkansforum med kommuner, myndigheter och andra aktörer finns på plats men relationer och kunskap inom de nya ansvarsområdena behöver etableras och fördjupas.

Förnyelse för framtiden

Den samlade bedömningen är att målet är delvis uppnått och att de aktiviteter som genomförts och pågår bidrar till att målet kan uppnås under året. Bland annat har ett genomgripande omställnings- och förnyelsearbete för hälso- och sjukvården i länet startats. En skiss på en målbild för framtidens hälsa och vård med sikte på år 2035 har arbetats fram och dialoger har förts med medborgare, patienter, medarbetare och chefer för att inhämta synpunkter och skapa delaktighet. Andra aktiviteter inom målområdet är en fortsatt stor utbildningssatsning inom processledning och förbättringsarbete för chefer och tränare samt aktiviteter för att involvera patienter och närstående i förbättringsarbeten. Det sker bland annat via regionens deltagande i projektet Spetspatienter. Fortsatta strategiska forskningssatsningar bland annat inom psykiatri och hälsoekonomi bidrar också till måluppfyllelsen.

Ett kompetensförsörjnings- och utbildningsforum har inrättats med syfte att tillförsäkra en strategisk och sammanhållen utveckling i kompetensförsörjnings- och utbildningsfrågor.

Medarbetare*Attraktiv arbetsgivare*

Trots ett aktivt arbete, både från arbetsgivaren och partsgemensamt tillsammans med fackliga representanter, för att öka andel heltider och minska behovet av medarbetare som arbetar extratid, medför försämringar jämfört med samma period föregående år att den samlade bedömningen är att det strategiska målet inte uppnås första tertialen. Regionen arbetar aktivt för att främja mångfald och för att uppnå jämställda och jämlika villkor, där arbetet med att ta fram en reviderad riktlinje och process för att förhindra och förebygga all form av kränkande särbehandling har prioriterats under första tertialen. Chefernas förutsättningar att utöva ledarskap behöver fortsatt utvecklas, där stöd och avlastning i bemanningsfrågor är avgörande. Därför är det pågående projektet avseende bemanning prioriterat, tillsammans med utbildningsfrågor, rekryteringsarbete, uppgifts- och kompetensväxling.

Aktivt medarbetarskap

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet om aktivt medarbetarskap är uppnått under första tertialen. Mätningarna av sjukfrånvaron visar att den totala sjukfrånvaron ligger i samma nivå jämfört med samma period förra året. Dock ökar andelen hälsofrämjande och förebyggande insatser under tertialen, vilket ger förutsättningar att på årsbasis ytterligare sänka den totala sjukfrånvaron i regionen. Sammantaget är aktivt medarbetarskap ett långsiktigt och utmanande målområde som kräver stora insatser under många år. Därför är det pågående projektet som ska minska sjukfrånvaron prioriterat och fortsatt fokus är på tidig rehabilitering och förebyggande insatser.

Ekonomi

Ekonomi som ger handlingsfrihet

Målet har delvis uppnåtts. Regionen redovisar ett positivt resultat för perioden på 2 procent av skatter, utjämnning och statsbidrag och således uppnås det finansiella delmålet. Enligt årsprognos bedöms resultatet bli 3,4 procent och således bedöms delmålet uppnås även för helår 2018.

För att helt uppnå målet måste divisionerna hålla sina ekonomiska ramar. Två av fem divisioner uppnår resultatmålet för perioden och två av fem prognostiserar att nå resultatmålet för 2018. Handlingsplanerna ger effekt men inte tillräckligt. Svårigheter med kompetensförsörjningen medför fortfarande ökade kostnader för inhyrd personal, både läkare och sjuksköterskor.

För att långsiktigt upprätthålla en ekonomi som ger handlingsfrihet måste nettokostnadsutvecklingen vara lägre än intäktsutvecklingen. Det förutsätter att de ekonomiska handlingsplanerna genomförs så att dagens kostnadsnivå sänks. Samtidigt får inte andra kostnader öka. Det återstår arbete för att åstadkomma det.

Ekonomi som ger handlingsfrihet

Målet har delvis uppnåtts. Positivt resultat ökar soliditeten och likviditeten och möjliggör avsättningar för att trygga framtida pensionsutbetalningar. Avsättningar har gjorts och ytterligare avsättningar planeras under året. Regionens kostnader för att producera hälso- och sjukvård är högre än genomsnittet i riket. Senaste jämförelsen (2016) visar att kostnadsnivån är ca 7 procent högre än för jämförbara sjukhus.

För att uppnå delmålet en kostnadseffektiv verksamhet måste kostnadsnivån sänkas i storleksordningen 200-300 mkr. Arbetet med processer och flöden måste fokuseras och en viktig komponent i effektiva processer är produktions- och kapacitetsplaneringen.

Fortsatta bemanningssvårigheter påverkar produktiviteten negativt både genom minskad produktion men även genom högre kostnader. Arbetet med kompetensförsörjning och kompetensväxling har avgörande betydelse för måluppfyllelsen.

Förändringar i styrmått och mål i perspektivet Medarbetare

1. Styrmåttet ”Andel hälsofrämjande och förebyggande insatser inom Företagshälsan” hade fallit bort i regionstyrelsens plan och är nu tillbakalagd
2. Målet för sjukfrånvaro 2018 uppdateras till 5,3 procent på helåret eftersom den i regionstyrelsens plan uppsatta målnivån för 2018 på 5,5 procent överträffades redan 2017-12-31 (utfall 5,4 procent). Dessutom sätts målvärden per tertial då sjukfrånvaron är jämnt fördelad över året.

Framgångsfaktorer	Styrmått	Ingångs- värde	Mål 2018
Hälsofrämjande miljö	37a. Andel främjande och förebyggande insatser inom Företagshäl- san	2017: 83 %	Öka
Hälsofrämjande miljö	38. Sjukfrånvaro	1704: Total: 5,6 % (K: 6,7 % M: 3,8 %)	1804: Total 6,0 % 1808: Total 5,2 % 1812: Total 5,3 %

Bilagor:

Delårsrapport Region Norrbotten april 2018

Protokollsutdrag skickas till:

Ekonomi- och planeringsdirektör

